

25. oktoober 2022

Eesti LULUCF eesmärk on õiglane, jõukohane, põhjendatud ja kasulik

Avalik pöördumine Eesti Vabariigi Valitsusele

Lugupeetud Eesti Vabariigi Valitsus

10. oktoobril 2022 kutsusid [11 organisatsiooni Eesti valitsust üles peatama Euroopa Liidu maakasutuse, maakasutuse muutuste ja metsanduse määruse \(LULUCF\) menetlust ning viima seda tagasi Euroopa Liidu Nõukogu tasemele](#). Kui jätta kõrvale, et Euroopa Liidu otsustusprotsess sel viisil ei toimi, olid pöördumises ja sellega kaasas käinud meediakampanias esitatud väited ja nõudmised sügavalt eksitavad.

Üleskutse autorite hinnangul on LULUCF eesmärgid ebaõiglased, saavutamatud, eeldatavalt suurte negatiivsete sotsiaalsete ja majanduslike mõjudega ning kahetiste keskkonnamõjudega. Nende väidetega ei saa nõustuda. Selle asemel julgustame valitsust astuma kiireid samme riikliku LULUCF eesmärgi täitmise nimel ja õiglase ülemineku kava väljatöötamiseks enim puudutatud sektorites ja piirkondades.

LULUCF eesmärk on õiglane

11 organisatsiooni pöördumises kasutati eksitavat võrdlust teiste riikidega. Kõikide riikide puhul võeti ühtviisi aluseks 2016.-2018. aastal sealses maakasutuses ja metsanduses toimunud süsinikdioksiidi sidumine ning sellele lisati võrdväärne vajadus täiendavalt pingutada. Kokkuvõttes tähendab see, et kõikidel riikidel tuleb eesmärgi täitmiseks pingutada.

Pariisi kliimalepe, millega Eesti on 2016. aastal liitunud, nõuab, et riigid panustaksid ja pingutaksid maksimaalselt ning vähendaksid kasvuhoonegaaside heitmeid võimalikult kiiresti olenemata oma võimekusest kliimamuutust üksi pidurdada. Pariisi lepe ja ÜRO kliimamuutuste raamkonventsioon, mille liikmed oleme juba aastast 1994, kohustavad osalisriike astuma samme kasvuhoonegaaside sidujate ja reservuaaride, sealhulgas metsade, kaitsmiseks ja laiendamiseks.

See on Eesti riigi demokraatlikult võetud kohustus, mitte probleem. Et viimastel aastatel on intensiivne metsaraie teinud Eesti metsadest süsiniku õhkupaiskaja, on tegelik probleem, millele tuleb lahendus leida.

LULUCF eesmärgi saavutamine on jõukohane

[Keskkonnaagentuur ja Eesti Maaülikool on analüüsinud](#) Eesti võimalusi täita seni kehtinud LULUCF eesmärgid ning jõudnud järeldusele, et nende täitmine on võimalik. Võimalikest meetmetest on kõige suurema mõjuga raiemahu vähendamine, millele järgnevad turvasmuldade kuivendamisest tingitud heitmete vähendamine ja turba kaevandamise mahtude vähendamine. Nimetatud analüüsis modelleeritud stsenaariumeid on hinnatud

Eestimaa Looduse Fondi koostatud [LULUCF taustapaberis](#) (lk 8). Sellest jäeldub, et Eestile on jõukohane ka uue, varasemast ambitsioonikama LULUCF eesmärgi täitmine. Üks võimalusi selleks oleks aastase raiemahu jäämine 7,2 miljoni tihumeetri piiresse.

See pole muidugi ainult Eesti kliimaeesmärkide jaoks oluline. [Metsanduse arengukava koostamise käigus](#), leiti, et nii palju väiksemal raiemahul oleks oluline positiivne mõju metsaga seotud elurikkusele.

Metsanduse arengukavas tuleb raiemahtude üle otsustamisel lähtuda vajadusest hoida Eesti elurikkust ja siduda keskkonda hävitavat süsinikku. LULUCF eesmärk annab selleks sobiva raami. Samuti saab turvasmuldadel asuvatel põllumaadel süsinikuheidet kiiresti vähendada põllumaade kujundamisega püsirohumaadeks. Pikemas vaates on turbamaadel süsinikuheitme vähendamiseks tulemuslik looduslähedase veerežiimi taastamine, st kuivenduskraavide sulgemisega saab muuta ala taas märjemaks, mis pidurdab oluliselt süsiniku õhku paiskumist. Sellistel aladel on perspektiivikas märgalaviiljeluse arendamine, mis pakub ka uut majandusvõimalust piirkonna inimestele.

LULUCF eesmärkide täitmine on põhjendatud kliimameede

Eksitav on sageli esitatav väide, et uue LULUCF eesmärgi täitmine halvendab meie võimalusi selle sektori abil tulevikus kliimaeesmärke saavutada ehk kliimamuutusi leevendada.

Oluline on silmas pidada, et süsiniku sidumisel ja ökosüsteemis hoidmisel suureneb kasu aasta-aastalt kumulatiivselt. Kui seome täna süsihappegaasi õhust, siis ei põhjusta see homme enam kliimamuutusi. Kui aga seome sellesama molekuli 10 või 25 aasta pärast, siis on see jõudnud vahepeal palju kahju teha.

[Lähikümnend on kliimamuutustega võitlemisel otsustav.](#) Me ei saa praegu viivitada põhjendades, et tulevikus annab see meile võimaluse rohkem siduda, sest selleks ajaks võivad olla vallandunud juba pöördumatud protsessid (nt igikeltsa sulamine), mis kiirendavad edasist soojenemist. See oleks põhjendamatu riski võtmine.

Kui täidame oma LULUCF eesmärgi, siis tähendab see, et ökosüsteemides talletatakse pikaajaliselt suur hulk süsinikku. Isegi, kui sidumise määr peaks järgnevatel kümnenditel aeglustuma, siis on kliimamuutuste seisukohast oluline kumulatiivne süsiniku hulk, mida me ei lase atmosfääri ringlesse.

Sotsiaalseid ja majanduslikke mõjusid saab ohjata õiglase ülemineku kava väljatöötamise ja rakendamisega

Nõustume täielikult, et peame arvestama inimeste toimetulekuga, kelle elujärg saab mõjutatud sellest, kui muudame tänast kurssi LULUCFi sektorites nagu metsandus, turbatööstus ja põllumajandus. See toob kaasa suuri muutusi inimeste eludes sarnaselt fossiilkütuste piirkondadele.

Julgustav on samas teada, et sellistes piirkondades on edukalt tehtud ja aina laialdasemalt plaanitakse õiglast üleminekut. Ka maakasutusega seotud sektorites töötavad inimesed vajavad tuge ümberõppeks. Mõjutatud piirkonnad vajavad investeringuid ja toetust, et luua uued, kliimaeesmärkidega ja tulevikku vaatava majandusmudeliga kokku sobivad töökohad.

Eestil on esimene kogemus õiglase ülemineku kavandamisest Ida-Virumaal juba olemas, mille edulugude ja õppetundide najale saab tugineda ka maakasutussektori ülemineku planeerimisel.

Soovitused valitsusele:

1. Viia LULUCF määrusest tulenevad kohustused sisse väljatöötamisel olevasse metsanduse arengukavasse MAK2030.
2. Töötada välja ja võtta kasutusele õiglase ülemineku plaan põllumajanduse, metsanduse ja turbatööstusega seotud valdkondades.
3. Soodustada ja leida võimalusi märgalade taastamiseks ja kuivendatud turvasmuldadelt lähtuvate emissioonide peatamiseks. Piirata uute turbakaevandusalade avamist ja olemasolevate laiendamist.

Lugupidamisega

/digiallkiri/

Siim Kuresoo

Eestimaa Looduse Fondi juhatuse aseesimees

siim@elfond.ee, telefon: 56469026

Pöördumisega liitunud organisatsioonid:

Asutajate Selts

Eestimaa Looduse Fond

Eesti Roheline Liikumine

Fridays For Future Eesti

Keskkonnaõiguse Keskus

Koopia:

Riigikantselei, riigikantselei@riigikantselei.ee; Keskkonnaministeerium,

keskkonnaministeerium@envir.ee; Siseministeerium, info@sm.ee; Majandus- ja

Kommunikatsiooniministeerium, info@mkm.ee; Rahandusministeerium, info@fin.ee;

Maaeluministeerium, info@agri.ee; Siseministeerium, info@siseministeerium.ee